

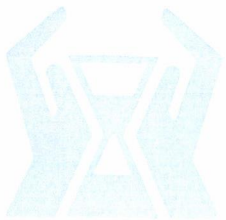
TYÖ-

ELÄKE

1972 no

4

**ELÄKETURVAKESKUKSEN
JULKAISU**

TYÖ- ELÄKE

1972 N:o **4**
Eläketurvakeskuksen julkaisu

PÄÄÄTOIMITTAJA: MATTI KARJALAINEN
TOIMITUKSEN OSOITE: KALEVANKATU 4
HELSINKI 10 • PUHELIN 64 25 11

Sisällys

Työkyvyttömyysturva laajenee s. 3 • Vuoden alusta voimaan tulevat lain muutokset s. 5 •
Maatalousyrittäjien eläketurva kehittyy s. 9 • Sosiaalipolitiikan rooli yhteiskunnassa s. 13 •
Eläkesäätiöyhdistyksen kymmenvuotistaipaleelta s. 17 • Vakuutusoikeuden päätöksiä s. 19
• Palkkaindeksi s. 22 • Tilastoja työeläkelaitosten toiminnasta s. 23 • Tietoja työeläkkeen
saajista s. 25 • Uusia yleiskirjeitä s. 27 • **English summaries** p. 28.

Työkyvyttömyysturva laajenee

Turvallisuuden tavoite leimaa ajankohdan monia suuria tapahtumia. Tehokkaampaan turvaan pyritään myös sosiaalipoliitikan erityis-sektorilla. Siihen tähtää työeläkejärjestelmään rakennettu uusiin riskisuoja, osakeläke, jota tässä Työeläkelehden numerossa seloste-taan lähemmin toisessa kirjoituksessa.

Osaeläke-esitys on viimeisin vuodesta 1968 istuneen Eläkejärjes-telmäkomitean monista toteutukseen johtaneista esityksistä. Uudis-tuksesta sovittiin viime työehtosopimusratkaisun yhteydessä. Ko-mitea jätti valmisteleman osaeläkemietinnön sosiaaliministerille viime toukokuussa. Hallituksen esityksenä se lähti liikkeelle syk-syllä. Sosiaalivaliokunnan ja eduskunnan ripeästi käsittelystä huo-limatta lainmuutosten vahvistaminen jäi lähelle voimaantulohe-tkeä, uudenvuodenpäivää 1973. Työeläkejärjestelmä on kuitenkin varautunut toimeenpanoon, asiaa on teknisesti valmisteltu jo hyvän aikaa.

Osaeläkeajatukseseen on johtanut monta tietä. Osaeläke voidaan nähdä vaikeiden ammattien ennenaikaiseläkkeenä, osittaisratkai-suna, joka helpottaa osan työkyvystään menettäneiden siirtymistä eläkkeelle väliammatin kautta. Sitä voidaan tarkastella myös kun-toutusongelmien, nimenomaan kuntoutusajan toimeentuloturvan näkökulmasta. Ensisijaisesti osaeläke kuitenkin lieventää usein liian jyrkäksi koettua askelmaa työelämästä täyteen työkyvyttömyys-eläkkeeseen. Osaeläke on siten uusi väliporras eläketurvan portai-kossa ja tarkoitettu tasoittamaan riskin kohtaamien työeläkevakuu-tettujen tietä. Se antaa osittain työkyvyttömälle mahdollisuuden saada eläkettä ja nauttia samalla palkkaa jäljellä olevaa työkykyään vastaavasti.

Samaan suuntaan tähtäävät myös työkyvyttömyyden määritel-mään tehdyt eräät muutokset. Työkyvyttömyyden käsitettä on täs-mennetty painottamalla entisestään työkyvyttömyyden sosiaalisia, taloudellisia ja työmarkkinoista johtuvia tekijöitä. Näiden seikko-jen korostaminen on paikallaan nimenomaan työeläkejärjestelmäs-sä, ja ne merkitsevät työntekijän mahdollisuuksien entistä realis-tisempaa punnitsemista hänen todellisten olosuhteittensa taustaa

vasten. Tärkeänä on myös pidettävä määräystä, että työtä, johon osittain työkyvyttömän ajatellaan soveltuvan, on oltava myös saatavissa.

Työkyvyttömyyseläke on niitä etuuksia, joita sovellettaessa helposti kohdataan vaikeuksia työelämän ja sen ihmisten monenkirjavissa yksittäistapauksissa. Uusi eläkeuoto tarjoaa lisävaihtoehdon. Osa-eläkkeen soveltamisen laajuutta ja sen tulevaa käytännöllistä merkitystä on vaikea ennustaa täsmällisesti. On kuitenkin ilmeistä, että se tulee osittain poistamaan aikaisempia puutteita. Tällöin on pidettävä tärkeänä, että osaeläkettä käytäntöön sovellettaessa ei heikennetä nykyistä turvaa. Osa-eläke on käytännössä toteutettava niin, että työkyvyttömyyssuoja todella laajenee ja tehostuu, kuten uudistusta valmisteltaessa on edellytetty. Tässä mielessä kehitystä on tarpeen tarkkailla myös tulevaisuudessa.

Pentti Lahtinen

Vuoden 1973 alusta voimaan tulevat lainmuutokset

Hallitus antoi viime lokakuussa eduskunnalle esityksen TEL:n, LEL:n, MYEL:n ja YEL:n muuttamisesta. Esityksen keskeisimmän sisällön muodostaa ehdotus osaeläkkeenä myönnettävästä työkyvyttömyyseläkkeestä. Esitykseen sisältyy myös edellä mainittuja lakeja koskevia muita muutoksia. Tätä kirjoitusta laadittaessa esitys on vielä eduskunnan käsittelyssä, joten lain lopullinen sisältö ei ole selvillä. Jäljempänä esitetty perustuukin kokonaan hallituksen esityksen sisältöön. Eduskunta hyväksyi työeläkelakien muutokset hallituksen esityksen mukaisina 20. 12. 1972.

1. Työkyvyttömyyseläke

Osaeläkkeenä myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen tarkoituksena on poistaa sitä verrattain jyrkkää rajaa, jonka voidaan katsoa tähän asti vallinneen työkykyisyyden ja työkyvyttömyyden välillä. Ehdotetun uuden työkyvyttömyysmääritelmän mukaan työntekijää

on pidettävä työkyvyttömänä, jos hänen työkykynsä sairauden, vian tai vamman johdosta on alentunut vähintään kahdella viidenneksellä. Työkyvyttömyyden asteesta jää riippumaan, myönnetäänkö täysi eläke vai osaeläke. Jos työntekijän työkyky on alentunut vähintään kolmella viidenneksellä, hän on oikeutettu saamaan täyden työkyvyttömyyseläkkeen. Työkyvyn alenemisen ollessa tätä vähäisempi mutta kuitenkin vähintään kaksi viidennestä, myönnetään eläkkeen hakijalle työkyvyttömyyseläke osaeläkkeenä.

Uudessa määritelmässä on haluttu korostaa sosiaalisia, taloudellisia ja työmarkkinoita koskevia tekijöitä, joilla usein on merkittävä osuus työkyvyttömyyden syntymisessä ja sen jatkumisessa. Koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asumisolosuhteet ja näihin verrattavat seikat mainitaan ehdotuksessa esimerkkeinä työkyvyttömyyden määrittelyyn lääketieteellisen invaliditeetin ohella vaikuttavista tekijöistä. Määritelmässä todetaan myös, että arvioi-

taessa työkyvyn alenemista ja työntekijän mahdollisuuksia toimeentulon hankkimiseen, voidaan ottaa huomioon vain sellainen työ, jota todella on saatavissa.

Joissakin tapauksissa työntekijän työkyky saattaa sairaudesta johtuen vaihdella työkykyisyyden ja työkyvyttömyyden välillä. Ehdotuksen mukaan tällöin otettaisiin huomioon työntekijän vuotuinen ansio. Tämän perusteella on katsottu voitavan suorittaa kokonaisarvostelu työntekijän työkyvystä.

Vaikka ehdotetussa uudessa määritelmässä korostetaan sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden keskeistä asemaa työkyvyttömyyden määrittelyssä, työkyvyttömyyden huomattavana syynä tulee jatkossakin olla sairauden, vian tai vamman. Aikaisempaa määritelmää ei ole ollut tarkoitus tiukentaa, vaan sen mukaisesti työkyvyttömäksi katsottu työntekijä olisi uuden määritelmän mukaan oikeutettu täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Työkyvyn alenemista voitaisiin ehdotuksen mukaan mitata työntekijän ansioiden perusteella. Vertaamalla työntekijän työkyvyttömyyden alkamisen jälkeistä ansiotasoa siihen tasoon, joka hänellä oli ennen kuin sairaus vielä oli merkittävämmän vaikuttanut hänen ansiotuloihinsa, voitaisiin useimmissa tapauksissa ratkaista onko myönnettävä täysi eläke vai osaeläke. Kuitenkin esim. yrittäjien osalta saattaa olla huomattavasti vaikeampi mitata taloudellisilla tekijöillä työkyvyn alenemista. Heidän osaltaan jouduttaneen jatkossakin arvostelu suorittamaan pääasiassa lääketieteellisten seikkojen perusteella.

Työkyvyttömyyden tulee yhdenjak-

soisesti jatkua vähintään vuoden oikeuttaakseen eläkkeeseen. Ehdotuksen mukaan tämä vaatimus on tarkoitus säilyttää edelleen. Myös työkyvyttömyyden pahenemisen tai vähenemisen tulee jäädä voimaan sanotuksi ajaksi ennen kuin osaeläkettä ryhdytään muuttamaan täydeksi eläkkeeksi tai päinvastoin. Eläkettä lakkautettaessa voitaisiin kuitenkin osaeläkettä maksaa vuotta lyhyemmältäkin jaksolta.

2. Eläkkeen määrä

Täysi työkyvyttömyyseläke lasketaan yhteensovittussäännöksiä lukuun ottamatta entisten säännösten mukaan. Osaeläke taas on pääsäännön mukaan puolet täydestä eläkkeestä. Kuitenkin vanhemmilla ikäluokilla, joilla eläke yleensä on vähimmäiseläkettä koskevien säännösten perusteella 22 % palkasta, laskusääntö on erilainen. Siinä tapauksessa, että osaeläkkeen laskemisessa tulee noudatettavaksi vähimmäiseläkettä koskeva TEL 5 a §, käytetään vuoden 1919 tilalla vuotta 1935 ja prosenttiluvun 22 tilalla prosenttilukua 38. Osaeläke on tällöin puolet 38 prosentista eli 19 prosenttia. Osaeläkkeen määräytymistapaa voidaan perustella tässä tapauksessa sillä, että osaeläkkeen määrä muutoin jäisi melko vaatimattomaksi. Kun otetaan huomioon, että osaeläkkeen saaja ei yleensä saisi kansaneläkettä, ero täyden eläkkeen ja osaeläkkeen välillä kokoniseläkettä ajatellen tällöin muodostuisi huomattavasti suuremmaksi kuin mitä prosenttilukujen 22 ja 19 erotus osoittaa.

Laskettaessa osaeläkettä yrittäjien eläkelakien mukaan edellä mainittua 38 prosentin laskusääntöä sovelletaan nii-

hin yrittäjiin, jotka ovat syntyneet ennen 1. 1. 1943. Ero työntekijöitä koskeviin eläkelakeihin johtuu yrittäjien eläkelakien myöhäisemmästä voimaantuloista.

Jos osaeläke tulee muutettavaksi täydeksi eläkkeeksi, korotus voidaan suorittaa enintään kuudelta kuukaudelta takautuvasti eläkkeen hakijan tarkistushakemusta tai eläkelaitoksen tarkistustoimenpiteisiin ryhtymistä seuraavan kalenterikuukauden alusta luettuna. Toisaalta eläkettä ei päinvastaisessa tapauksessa voida alentaa ajalta, jolta sitä on jo suoritettu.

3. Yhteensovitus

Yhteensovitettaessa osaeläkkeenä myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä lasketaan yhteensovitusraja ehdotuksen mukaan ottamalla yhteensovitusperusteesta 30 %. Mikäli eläkkeeseen sisältyy lapsikorotus raja olisi 33 %. Koska osaeläkkeen saaja ei yleensä saisi kansaneläkettä, ei tätä osaeläkettä yhteensovitettaessa otettaisi huomioon.

Esityksessä ehdotetaan myös, että tapaturmavakuutus-, liikennevakuutus- ja sotilasvammalain mukaista korvausta ei otettaisi yhteensovituksessa huomioon, jos tällaista korvausta on saatu vähintään kolme vuotta välittömästi ennen eläketapahtumaa. Edellytyksenä ei siis olisi, että korvauksen saannin rinnalla on mainitun ajan samanaikaisesti työsuhde, kuten tähän asti on ollut asian laita TEL 8 §:n 3 momentissa olevaa 10/6-sääntöä sovellettaessa.

Jos edellä mainittujen korvausten määrä kuitenkin eläketapahtuman jälkeen nousee, otettaisiin tämä korotusosa huomioon yhteensovituksessa.

Uutta säännöstä sovellettaessa ei pidettäisi uutena eläketapahtumana työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista työkyvyttömyyseläkkeeksi tai työkyvyttömyyseläkkeen muuttumista vanhuuseläkkeeksi taikka oikeuden syntymistä perhe-eläkkeen saamiseen.

TEL 8 a §:ää on tarkoitus muuttaa siten, että osaeläkkeen muuttuessa täydeksi eläkkeeksi tai päinvastoin, suoritettaisiin uusi yhteensovitus.

4. Eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika

Muutosesityksessä on lähdetty siitä, että työntekijä, joka saa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai osaeläkkeenä myönnettävää työkyvyttömyyseläkettä, joiden määrää laskettaessa on otettu huomioon myös aika työkyvyttömyyden alkamisesta eläkeikään (tuleva palvelusaika) tai sitä vastaavat ansiot, ei saisi lisää eläketurvaa eläkkeellä ollessaan tekemänsä ansiotyön perusteella. Tällä on haluttu estää tavallaan kaksinkertaisen eläketurvan karttuminen.

TEL 2 §:ää on tarkoitus muuttaa siten, että työntekijän, joka jatkaa työntekoa työkyvyttömäksi tultuaan, katsotaan olevan uudessa työsuhteessa.

5. TEL 1 §:n 1 momentin 2 kohdan rajamäärä

TEL:n soveltamisen edellytyksenä on, että ansiot kuukauden aikana nousevat tiettyyn määrään. Hallituksen esityksessä ehdotetaan tätä rajaa alennettavaksi siten, että se vuoden 1973 indeksitasossa olisi 90 markkaa kuukaudessa. Vuoden 1973 indeksitasoon korotettuna määrä olisi 173,66 markkaa. Muutok-

sella pyritään saamaan entistä tarkemmin työntekijöiden ansiotulot eläketurvaa kartuttamaan.

6. Eläkkeiden alkaminen

Ehdotetussa muodossa säännökset edellyttävät, ettei vanhuuseläkettä myönnetä hakemusta edeltäneeltä ajalta, vaan hakemusta seuraavan kuukauden alusta. Tällöin lykkääntymistä vastaavalta ajalta eläkkeeseen tulisi ns. lykkääntymiskorotus.

Myös työkyvyttömyyseläkkeen alkamisaikaa koskevia säännöksiä on tarkoitus tarkentaa siten, että eläke tulisi aina myönnettäväksi kalenterikuukauden alusta. Käytäntö tältä osin on ollut erilainen.

Niinikään eläkkeen määrää koskevat muutokset tehtäisiin kalenterikuukauden alusta. Näin esim. silloin, kun osaeläke muuttuu täydeksi eläkkeeksi.

7. Muut muutokset

Edellä olevat muutosehdotukset koskisivat TEL:n lisäksi soveltuvin osin myös LEL:ia, MYEL:ia ja YEL:ia. Ehdotus sisältää myös joukon vähäisempiä muutosehdotuksia edellä mainittuihin lakeihin.

TEL 1 §:n 1 momentin 2 kohdan rajamäärän alentaminen ei koskisi YEL 1 §:ää, jossa on viittaussäännös sanottuun TEL:n kohtaan. YEL:n soveltamista koskeva rajamäärä pysyisi siis ennallaan.

Ehdotuksen mukaan työntekijälle, joka saa LEL-vapaakirjaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, voisi eläkkeellä ollessa tehdyn LEL-työn perusteella kertyä lisää eläketurvaa. Tähän astihan

LEL 5 §:ssä on ollut nimenomainen säännös siitä, että tällaisessa tapauksessa eläkkeellä ollessa saatua palkkaa ei oteta huomioon.

MYEL:n pellonvaraussovimusten piiriin kuuluvia viljelmiä koskevaa säännöstä on tarkoitus tarkentaa siten, että se tulisi sovellettavaksi myös Ahvenanmaalla. MYEL 11 §:ään on puolestaan ehdotettu lisättäväksi uusi 3 momentti siitä, että perheenjäsen, jolle ei ole maksettu palkkaa viljelmällä tehdystä työstä, voitaisiin vapaaehtoisesti vakuuttaa MYEL:n mukaan.

Lakeihin on ehdotettu tehtäväksi lisäksi joitakin vähäisempiä lähinnä eläkkeen määrän laskemista koskevia teknisluonteisia muutoksia.

8. Voimaantulo

Lakien edellytetään esityksen mukaan tulevan voimaan 1. 1. 1973. Työntekijällä olisi säännösten mukaan oikeus osaeläkkeeseen myös sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa. Eläkkeen suuruutta määrättäessä katsottaisiin työkyvyttömyyden kuitenkin alkaneen lain voimaantullessa. Yrittäjien osalta on kuitenkin tällöin huomattava, ettei yrittäjällä ole oikeutta osaeläkkeeseen sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut jo ennen yrittäjiä koskevien eläkelakien voimaantuloa eli ennen 1. 1. 1970.

Hallituksen esitys koskee TEL:n, LEL:n, MYEL:n ja YEL:n muuttamista. Osaeläkeuudistus toteutetaan todennäköisesti myös VEL:ssa ja mahdollisesti muissakin työeläkelaeissa. Kansaneläkelakiin sitä vastoin ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi liittää osaeläkettä.

Maatalousyrittäjien eläketurva kehittyi

Maatalousyrittäjien eläkelaki on pian ollut voimassa kolme vuotta. Tänä aikana on siihen tehty lukuisia muutoksia, jolloin on parannettu maatalousväestön työeläketurvaa. Alunperin viljelijöille ja kalastajille luotu eläkejärjestelmä sulkee piiriinsä nykyisin myös poronhoidon. Keskimääräiset eläkkeet MYEL-eläkejärjestelmässä ovat kuitenkin jääneet verraten alhaisiksi. Vuosi 1973 näyttää kuitenkin tuovan useita parannuksia viljelijäväestön eläketurvaan. Osatyökyvyttömyyseläkkeen liittäminen työeläkejärjestelmään vuoden alusta näyttää selvältä. Tämä uudistus koskisi koko työeläkejärjestelmää, siis myös maatalousyrittäjiä. Osatyökyvyttömyyseläkkeistä annettuun hallituksen lakiesitykseen sisältyy joukko muitakin MYEL-muutoksia. Näistä tärkein on maataloudessa työskentelevien viljelijöiden perheenjäsenen vakuuttamisen helpottaminen.

Jo pitemmän aikaa on ollut vireillä luopumiseläke- ja luopumiskorvauslakien säätäminen. Niiden avulla pyritään antamaan heikottuottoisilla tiloilla toimiville ja vanhemmille vilje-

lijöille mahdollisuus luopua tilastaan ja saada joko elinikäinen tai kertakorvaus viljelytoiminnasta luopumisestaan. Parhaillaan on myös valmistelutyön alaisena ns. sukupolvenvaihdoseläkejärjestelmä. Sillä pyritään edesauttamaan ikääntyneiden viljelijöiden luopumista viljelykelpoisesta tilastaan perillisten hyväksi. Nämä uudistukset on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1973 kuluessa.

Osatyökyvyttömyyseläke

Osaeläkkeen saaminen edellyttäisi, että työkyvyssä on tapahtunut ainakin 2/5 aleneminen. Viljelijä voisi siis jäljellä olevalla työkyvyllään jatkaa yritystoimintaansa ja saada samanaikaisesti osaeläkettä. Vanhemman viljelijäväestön terveydentila on useissa tutkimuksissa havaitu verraten heikoksi ja on ilmeistä, että heidän joukosaan on runsaasti osaeläkkeeseen oikeutettuja.

Osatyökyvyttömyyseläkettä maksettaisiin niin kauan kuin työkyvyttömyys kestää. Työkyvyn vielä alentuessa muutettaisiin osaeläke täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi. Kuitenkin vii-

meistään vanhuuseläkeissä muuttuisi osaeläke täydeksi vanhuuseläkkeeksi. Viljelijältä, joka olisi osaeläkkeellä ei perittäisi vakuutusmaksuja.

Osaeläkkeenä maksettaisiin puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä kuitenkin vähintään 19 % eläkkeen perusteena olevasta työtulosta. Tällä 19 %:n säännöllä on pyritty parantamaan vanhojen ikäluokkien (ennen vuotta 1927 syntyneiden) osaeläketurvaa. Heidän osaltaan täyden ja osaeläkkeen välinen ero onkin lähes olematon, vain kolme prosenttiyksikköä. Osaeläkkeen hakemismenettely on yleensä sama kuin täyttä työkyvyttömyyseläkettä haettaessa.

Perheenjäsenen vakuuttaminen

Maataloudessa työskentelevät perheenjäsenet kuuluvat jo nykyisin MYEL:n piiriin. Vakuuttamisen edellytyksenä on, että työ tapahtuu verokirjalla todettua rahapalkkaa vastaan. Monissa tapauksissa suorittavat kuitenkin sellaiset perheenjäsenet huomattavan työpanoksen viljelmällä, jolle ei minikäänlaista rahapalkkaa makseta. Voimassa olevan lain mukaan he jäävät MYEL-eläketurvan ulkopuolelle. MYEL:n mukaan on vakuutettu n. 10 000 perheenjäsentä.

Osaeläkkeiden säätämisen yhteydessä perheenjäsenen vakuuttamisen edellytyksiä ehdotetaan lievennettäviksi siten, että myös sellainen perheenjäsen, jolle ei makseta palkkaa voidaan vapaaehtoisesti ottaa MYEL-vakuutuksen piiriin. Tällaisen perheenjäsenen vakuutusmaksu määrättäisiin samalla tavalla kuin pakollisen MYEL-vakuutuksen piiriin kuuluvan maatilataloutta

harjoittavan perheenjäsenen maksu. Tällaisen perheenjäsenen työtulo määriteltäisiin yksilöllisesti tilan olosuhteet huomioon ottaen. Työtulo ei saisi ylittää kuitenkaan tilan isännän työtuloa.

Nykyisin arvioidaan, että vain noin kolmannes perheenjäsenistä kuuluu pakollisen MYEL-vakuutuksen piiriin. Varovaisen arvion mukaan tiloilla työskenteleviä perheenjäseniä on ainakin 30 000 henkeä.

Perheenjäsenen vakuutusmaksu määrätään sekä pakollisessa että vapaaehtoisissa vakuutuksissa samalla tavalla ja samojen periaatteiden mukaan kuin YEL:n mukaisissa vakuutuksissa. Varsinkin alhaisissa työtuloissa on maksuprosentti siten varsin pieni.

Ahvenanmaan peltopaketit

Kun viljelijä on paketoitunut peltonsa, on hänen vakuutuksensa jatkunut automaattisesti. Tämä säännös ei kuitenkaan tällä hetkellä koske peltopeltoja Ahvenanmaalla. Asia on tarkoitus korjata vuoden alusta voimaanastuvala lainmuutoksella.

Luopumiseläke- ja luopumiskorvaus

Maataloustuotannon tasapainottamiseksi on viime vuosina pyritty erilaisin erityistoimenpitein vähentämään viljelyksessä oleva peltoalaa. Tähän tähtäsi vuonna 1969 säädetty ns. pellonvarauslaki. Pellonvarausjärjestelmää on kuitenkin pidettävä väliaikaisratkaisuna. Uusia tuotannon tasapainottamistoimia suunniteltaessa on pyritty siihen, että maataloustuotantoon soveltumattomat pellot voitaisiin esim. metsittämällä lopullisesti poistaa tuotannosta. Samalla on pyritty tehostamaan

toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on maataloustuotantoon jäävien tilojen elinkelpoisuuden parantaminen.

Näihin toimenpiteisiin lukeutuvat jo pitemmän aikaa vireillä olleet luopumiseläke- ja luopumiskorvauslakiehdotukset. Hallituksen esitykset ovat parhaillaan eduskunnan käsiteltävinä. Näiden järjestelmien voimaantulo tapahtunee samanaikaisesti uuden sukupolvenvaihdoseläkkeen kanssa. Lait tarjonnevat heikkotuottoisilla tiloilla toimiville ja jo ikääntyville viljelijöille mahdollisuuden luopua tilastaan ja saada joko elinikäinen tai kertakorvaus viljelytoiminnasta luopumisestaan.

Luopumiseläkettä voisi saada 55 vuotta täyttänyt viljelijä, joka on tilansa omistaja tai tämän aviopuoliso ja joka 5 vuoden ajan ennen luovuttamista on viljellyt maatilaansa sillä asuen. Eläkettä saadakseen hänen tulisi myydä tilansa ja lopettaa pysyvästi maatalouden harjoittaminen eikä hänellä saisi olla muusta kuin maatilataloudesta huomattavia tuloja. Tilan pinta-ala tulisi olla vähintään 2 muunnettua hehtaaria ja tila olisi myytävä kokonaan. Sen olisi siis lakattava olemasta itsenäinen tuotantoyksikkö. Luovuttaja voisi myydä tilansa maatilahallitukselle, yksityiselle viljelijälle pelto- tai metsäliksäalueeksi tai muille ostajille muuhun kuin maatalouteen käytettäväksi. Tilan myynnin tulisi siten aina edistää maatalouden rakenteen parantamista.

Täyttä luopumiseläkettä suoritettaisiin viljelijälle, joka on alle 65-vuotias ja joka ei saa kansaneläkettä. Kansaneläkkeellä oleva tai 65 vuotta täyttänyt viljelijä voi kuitenkin saada vähennettyä luopumiseläkettä. Eläkkeen

suuruus kuukaudessa yhdelle henkilölle olisi 65 markkaa hehtaarilta 5 hehtaariin saakka ja sen ylimenevältä osalta 15 hehtaariin saakka 15 markkaa hehtaarilta. Jos eläkkeensaajia on kaksi, korotetaan eläkettä 50 %. Useampien henkilöiden osalta korotus on yhteensä 100 %.

Ennen luopumiseläkkeen maksamista perittäisiin tilan luovuttajalta vakuutusmaksu, jonka määrä riippuisi luovuttajan iästä ja luovutetun tilan koosta. Perusvakuutusmaksu olisi 20 markkaa kuukaudessa.

Järjestelmän toimeenpanosta huolehtisivat esityksen mukaan maatalousviranomaiset yhdessä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa.

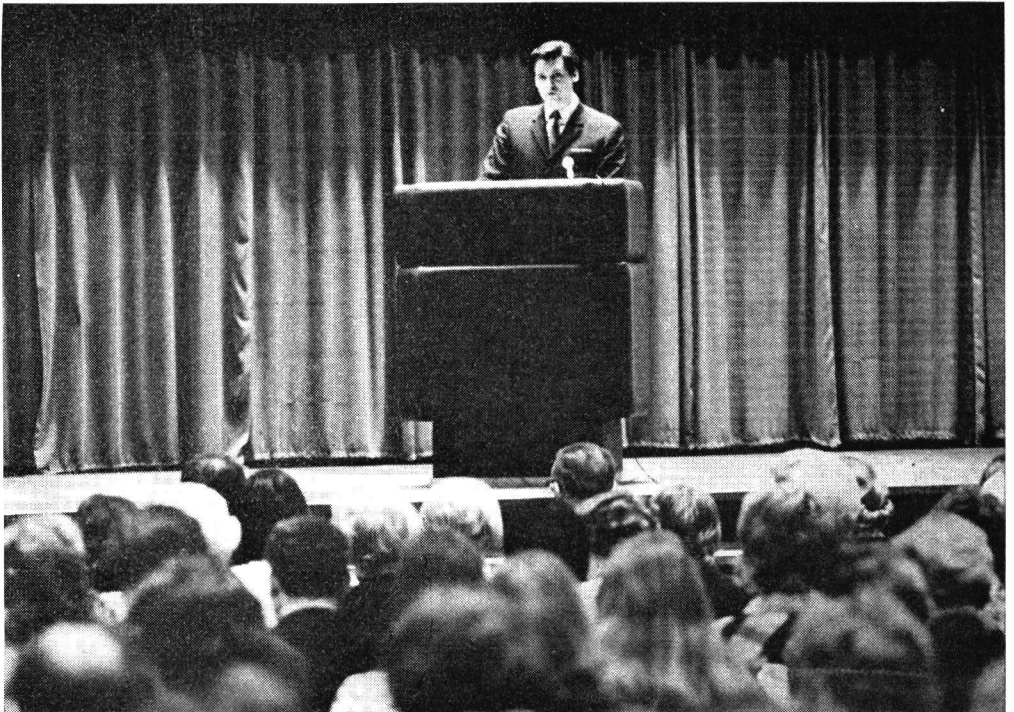
Luopumiskorvausta voidaan pitää eräänlaisena siirtymäavustuksena. Sen tarkoituksena on tukea maatilataloudesta luopuvaa viljelijää hänen hakeutuessaan muuhun ammattiin. Vanheman viljelijän ollessa kysymyksessä luopumiskorvauksella turvattaisiin hänelle toimeentulo kunnes muut lakisääteiset eläkkeet alkavat. Lain täytäntöönpanosta huolehtisi maatilahallitus yhdessä maataloustoimistojen ja maatalouslautakuntien kanssa.

Sukupolvenvaihdoseläke

Viime kesänä käydyissä enemmistöhallituksen muodostamiseen johtaneissa neuvotteluissa oli eläkepolitiikalla keskeinen sija. Neuvottelujen seurauksena syntyneeseen ”pakettiin” liittyy myös ns. sukupolvenvaihdoseläke. Sitä valmistelee parhaillaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettama toimikunta, jonka tulee saada työnsä päätökseen vuodenvaihteeseen mennessä. Yksityis-

kohtaista esitystä ei siten ole vielä olemassa. Hallitussopimus kuitenkin edellyttää, että tällainen laki ensi vuoden kuluessa saatetaan voimaan. Uusi eläkemuoto on tarkoitettu ikääntyneille viljelijöille helpottamaan tilan luovutusta riittävän aikaisessa vaiheessa ammattipätevyden omaavalle nuorelle perheenjäsenelle. Sukupolvenvaihdoseläkkeeseen oikeuttavaksi ikärajaksi on ajateltu yhdenmukaisesti luopumiseläkejärjestelmän kanssa 55 vuotta.

Sukupolvenvaihdoseläke koskisi ilmeisesti vain sellaisia tiloja, joiden jatkuva viljelemistä on pidettävä maatalouspoliittisesti tarkoituksenmukaisena. Luovutettavan tilan tulee siis olla maatilataloudellisesti elinkelpoinen. Järjestelmä ei siten koskene aivan pieniä tiloja. Tilan elin- ja tai kehittämiskelpoisuudesta antaisivat lausunnon maatalousviranomaiset. Muuten järjestelmän täytäntöönpanosta huolehtisi Maatalousyrittäjien eläkelaitos.

Vuoden alusta voimaan tulevaa osaeläkettä ja muita työeläkelakien muutoksia selviteltiin Eläketurvakeskuksen järjestämällä eläkepäivillä Helsingissä 30. 11. 1972. Tilaisuuteen osallistui noin 400 työeläkelaitosten, tiedotuselinten ja muiden eläkesektorin yhteisöjen edustajaa. Kuvassa Eläketurvakeskuksen lainopillisen osaston apulaisosastopäällikkö varatuomari Lauri Koivusalo pitämässä yhtä eläkepäivien esitelmistä.

Sosiaalipolitiikan muuttuva rooli yhteiskunnassa

Viime lokuussa pidettiin Haagissa, Hollannissa, kansainvälinen XVI sosiaalipolitiikan konferenssi, johon tämän kirjoittajalla oli yhdessä kahden muun Eläketurvakeskuksen edustajan kanssa tilaisuus osallistua. Kokouksen järjestäjänä toimi Kansainvälinen Sosiaalipolitiikan Neuvosto (International Council on Social Welfare eli ICSW) joka toimii, paitsi sosiaalipolitiikan keskusteluforumina kahden vuoden välein järjestettävissä konferensseissa, myös mm. YK:n neuvoa antavana järjestönä.

Tämänkertaiseen viikon kestäneeseen konferenssiin otti osaa epäviralliset osanottajat mukaan lukien kolmattuhatta edustajaa seitsemästäkymmenestä maasta eri puolilta maailmaa. Kokouk-

sen pääaiheena oli ”sosiaalipolitiikan kehittäminen nopeiden muutosolosuhteiden vallitessa” (Developing Social Policy in Conditions of Rapid Change: The Role of Social Welfare). Tätä teemaa vasten tarkasteltiin sitten lukuisissa täysistunnoissa, yleiskokouksissa, asiantuntijakomissioissa ja keskusteluryhmissä eri sosiaalipolitiikan lohkojen nykyistä asemaa sekä niiden tulevaisuuden näkymiä.

Kokouksen pääteema on epäilemättä mitä ajankohtaisin vuonna 1972, sillä kuten ICSW:n presidentti, professori Charles I. Schotland avajaisesityksensä totesi ”muutosta on havaittavissa kaikkialla. Nuoriso hylkää vanhempiensa tavat; perinteiset uskonnot me-

nettävät otettiin miljoonista ihmisistä; uusi tieto saattaa epäilyksenalaiseksi monet vanhat ja vaalitut uskomukset; uudet kansakunnat taistelevat luodakseen uudentyyppisiä yhteiskuntia; ja tieteen sekä teknologian kehitys johtaa yhä nopeutuvaan muutokseen.” Ei näin ollen ihme, että useampikin esitelmöitsijä lainasi Alvin Toflerin tekstiä hänen suomeksikin julkaistusta kirjastaan ”Hätkähdyttävä tulevaisuus”, jossa kirjoittaja toteaa, että seuraavien 30 vuoden aikana maailman rikkaimmissa ja kehittyneimmissä valtioissa miljoonille ihmisille tulevaisuus tulee liian pian, sillä heille käy yhä vaikeammaksi pysyä mukana nopeutuvassa muutosprosessissa, joka on niin tyyppillinen ajallemme.

Erittäin mielenkiintoista ja näköaloja avartavaa oli kuunnella maanosittaisia yhteenvetoja kansakuntien sosiaalipoliittisista ongelmista. Saattoi todeta, että vaikka yhteiskunnalliset muutokset kaikkialla aiheuttavat ongelmia, niiden luonne suurelta osin on erilainen siitä riippuen, onko kysymys kehityksmaasta vai teollistuneesta valtiosta. Teollisuusmaissa, kuten Euroopan raportissa todettiin, on meneillään voimakas väestörakenteen muutos. Vanhempien väestökerrosten osuus kasvaa ja samanaikaisesti esiintyy pyrkimystä irrottautua työelämästä entistä aikaisemmin. Toisaalta koulutus vie yhä pitemmän ajan ihmisen elämästä. Nämä väestömuutokset ovat osaltaan olleet johtamassa tavattoman voimakkaaseen sosiaaliturvajärjestelmien kehittymiseen. Erityisen voimakasta tämä kehitys on ollut sosiaalivakuutusjärjestelmien kohdalla. Toinen demograafi-

nen muutosprosessi, jolla on ollut merkittäviä sosiaalisia heijastusvaikutuksia, on nopea kaupungistuminen, joka on aiheuttanut ongelmia niin kaupungeissa kuin maaseudullakin. Edelleen on huomattavasti kasvanut muuttoliike köyhistä maista rikkaampiin aiheuttanut vakavia sosiaalisia ongelmia.

Taloudellinen kehitys on teollisuusmaissa eliminoinut massaköyhyyden ja kohottanut suuresti yleistä hyvinvointia olkoonkin, että edelleen on olemassa huomattavia elintasoeroja sekä näiden maiden välillä että niiden väestön piirissä. Talouselämän voimakas kehittyminen ja elintason kohoaminen on näissä maissa toisaalta synnyttänyt joukon uusia ongelmia, joista ympäristön vakava saastuminen on epäilemättä yksi vaikeimmista.

Valtaosa kehityksmaista sijaitsee Afrikassa, Aasiassa tai Latinalaisessa Amerikassa. Näiden maanosien raportit tuovatkin esiin aivan toisenlaisia ongelmia. Näiden maiden keskeisin ongelma on räjähdysmäinen väestönkasvu, joka ylittää taloudellisissa resursseissa tapahtuneen kehityksen. Tästä syystä voidaankin pitää oikeaan osuvana, että väestönkasvuongelmaan ja väestöpolitiikkaan kiinnitettiin kongressin yhteydessä erityistä huomiota. Kansainvälisen Perhesuunnittelujärjestön (International Planned Parenthood Federation) pääsihteeri Julia J. Henderson, jolle annettiin kongressin yhteydessä Rene Sand-palkinto, otti nimittäin juhlaesitelmänsä aiheeksi juuri väestöpolitiikan. Esitelmässään hän loi historiallisen katsauksen maailman julkisessa mielipiteessä kahdenkymmenen viimeisen vuoden aikana tapahtuneeseen

seen täydelliseen muutokseen suhtautumisessa perhesuunnitteluun.

Epäedullisen väestökehityksen lisäksi ja osittain sen seurauksena kehitysmaiden olosuhteita varjostavat sellaiset sosiaaliset ongelmat kuin laajalle levinnyt köyhyys, aliravitsemus, huonot asunto-olot, sekä erittäin korkeaksi kohonnut työttömyys, edelleen on syytä muistaa, että huomattava osa kehitysmaista erityisesti Afrikassa, on itsenäistynyt vasta hiljattain. Näiden valtioiden kohdalla niin poliittinen, taloudellinen, sosiaalinen kuin kulttuurinkin muutosprosessi tulee tapahtumaan tavattoman lyhyessä ajassa ja aiheuttaa siten erittäin suuria ongelmia.

Eri maanosia koskevien raporttien perusteella voi edelleen todeta, että kaikkialla maailmassa ihmiset ovat tulleet tietoisiksi sosiaalisista oikeuksistaan. Tämä on puolestaan johtanut siihen, että kansanliikkeiden ja erilaisten järjestöjen, kuten esimerkiksi työmarkkinajärjestöjen merkitys sosiaalipoliittisten aloitteiden tekijöinä on suuresti kasvanut. Aasian raportissa todetaan, että useissa sikäläisissä valtioissa monet sosiaalipoliittiset uudistukset ovat lähteneet liikkeelle jonkin paikallishallintoalueen väestön painostuksesta ja omaksuttu vasta myöhemmin osaksi kansallista sosiaalipolitiikkaa. Toisaalta eräissä teollisuusmaissa tämä kehitys on johtanut sosiaalimeinojen niin voimakkaaseen kasvuun, että nämä valtiot ovat tätä kautta ajautumassa taloudellisiin vaikeuksiin, kuten Euroopan raportissa todettiin. Samanaikaisesti painostusryhmien merkityksen kasvun kanssa on ollut ha-

vaittavissa kaikkialla kasvavia vaatimuksia väestön osallistumismahdollisuuksien lisäämisestä sosiaalipoliittisessa päätöksenteossa sekä sosiaalipoliittisen hallinto- ja toimeenpanojärjestelmän hajakeskittämisestä demokraattisesti valituille paikallisille elimille.

Eräs tärkeimmistä kokouksen aikana esille tulleista aiheista oli kysymys sosiaalipolitiikan asemasta yhteiskuntapolitiikan osana ja erityisesti sen suhde talouspolitiikkaan. Tähän kysymykseen nimittäin kajottiin monessa muusakin yhteydessä sen lisäksi, että kuuluisa englantilainen taloustieteilijä professori Richard M. Titmuss käsitteli ainetta niin laajasti avajaisesityksensä. Näissä puheenvuoroissa todettiin, että taloudelliset näkökohdat ovat pitkään liian yksipuolisesti olleet ohjaamassa yhteiskunnallista päätöksentekoa. Yleisesti on uskottu, että taloudellisen kasvun myötä automattisesti myös erilaisissa sosiaalisissa olosuhteissa tapahtuu paranemista kunhan pidetään huolta siitä, että taloudellisen kasvun hedelmistä osa siirretään yhteiskunnan vähävaraisten käyttöön. Näin sosiaalipolitiikka sai hyvin toissijaisen roolin talouspolitiikkaan verrattuna eikä sen vaikutuspiiri ulottunut koko väestöön. Humanitääristen syiden lisäksi perusteltiin sosiaalipoliittisia toimenpiteitä sitä paitsi niiden positiivisella vaikutuksella tuottavuuden kasvuun.

Monet vaikeat ongelmat, joista eräät — kuten luonnon saastuminen — ovat osittain seurausta taloudellisten päämäärien liiasta korostamisesta, ovat kuitenkin johtaneet tai parhaillaan johtamassa sosiaalisten näkökohtien uu-

delleen arviointiin mikä samalla merkitsee sosiaalipolitiikan aseman muuttumista. Sosiaalipolitiikka ei saa olla muuttuvassa yhteiskunnassa mikään toissijainen elementti, joka koskee vain yhteiskunnan vähäosaisia väestöryhmiä korjaillen mm. talouspolitiikan aiheuttamia epäoikeudenmukaisuuksia, vaan se on nähtävä laaja-alaisena yhteiskunnan perusinstituutiona, joka sulkee piiriinsä koko väestön ja jakaa palvelujaan väestön tarpeiden edellyttämällä tavalla.

Sen tulee toimia positiivisena ja dynaamisena yhteiskunnan muutosprosessia helpottavana tekijänä. Sen tulee nivoutua yhteen talouspolitiikan kanssa siten, että alun alkaen päätöksiä tehtäessä myös sosiaalipoliittiset päämäärät ja näkökohdat tulevat huomioonotetuiksi. Titmuss toteaa kuitenkin esityksensä loppuksi, että niissäkään maissa, joissa sosiaalipolitiikka käytännössä toimii viimeksi esitellyn mallin mukaisesti, se ei sanottavastikaan kykene vaikuttamaan tulonjakoa tasoittavasti regressiivisen ja tehottoman tulo- ja omaisuusverotuksen vallitessa. Jos halutaan, että sosiaalipolitiikka toimii tässä suhteessa tehokkaasti eikä ainoastaan hidasta epätasaisuuserojen kasvunopeutta, voidaan tähän päästä vain tehokkaamman, progressiivisen verotuksen avulla.

Mitä nopeampi yhteiskunnallinen muutosprosessi on, sitä useammin joudutaan päätöksenteossa valitsemaan eri vaihtoehtojen välillä ja asettamaan tavoitteita tärkeäsjärjestykseen. Jotta sosiaaliset näkökohdat voitaisiin järkevästi ottaa tällöin huomioon, on eri-

tyisesti teollisuusmaissa viime aikoina voimakkaasti pyritty kehittämään systemaattista sosiaalisuunnittelua. Tämä kehitys on yleisesti ottaen kuitenkin vasta alkuvaiheessa eikä sosiaalipolitiikalla ole vielä tukenaan läheskään sellaista teoreettista ja empiiristä tutkimusta kuin talouspolitiikalla. Kehitys on kuitenkin johtanut siihen, että monissa maissa pyritään kehittämään sosiaalitalastojärjestelmää. Tavoitteena on näiden tilastojen perusteella laatia sellaista taloudellisten indikaattorien kuten esimerkiksi "per capita kansantulo" rinnalle sosiaali-indikaattorien systeemi, jolla voitaisiin kuvata inhimillisen hyvinvoinnin ja elämisen laadun kannalta olennaisten yhteiskunnallisten olosuhteiden tilaa ja niissä tapahtuvia muutoksia. Suomen osalta on tämän kaltaisista pyrkimyksistä osoituksena taannoin julkaistu talousneuvoston asettaman yhteiskuntapolitiikan tavoitteita ja niiden mittaamista tutkivan jaoston laaja mietintö.

Todettakoon loppuksi konferenssin aikana kiinnitetyn useassa eri yhteydessä huomiota siihen, että monet esillä olleista ongelmista — ehkä erityisesti maapallon väestön voimakas kasvu, luonnon saastuminen sekä rikkaiden ja köyhien valtioiden yhä kärjistyvät erot toimeentulomahdollisuuksissa — ovat niin laajoja, ettei niitä voida ratkaista kansallisissa puitteissa. Näiden uhkaavien kehitystendenssien torjuminen ja ihmiskunnan elinolosuhteiden myönteinen kehittäminen ei ole enää mahdollista ilman laajaa kansainvälistä yhteistyötä ja koko maapallon kattava kehitysuunnittelua.

Eläkesäätiöyhdistyksen kymmenvuotistaipaleelta

Kuluvan vuoden päättyessä tulee Eläkesäätiöyhdistys toimineeksi kymmenen vuotta. Yhdistyksen perustava kokous pidettiin 27. päivänä marraskuuta 1962.

Työntekijäin eläkelain täytäntöönpanovaiheessa kiinnitettiin huomiota vaikeuksiin, jotka johtuivat yhteistyön puuttumisesta eläkesäätiöiden välillä. Sekä vakuutusyhtiöillä että eläkekassoilla oli keskuselimensä, jotka voivat edustaa näitä laitoksia, mutta eläkesäätiöiltä tällainen elin puuttui. Tästä syystä Suomen Työnantajain Keskusliiton piirissä ryhdyttiin valmistelemaan eläkesäätiöiden yhteiselimen aikaansaamista valvomaan eläkesäätiöiden intressejä. Melko lyhyen valmisteluajan jälkeen päästiin asiassa niin pitkälle, että Eläkesäätiöyhdistyksen perustava kokous voitiin pitää.

Yhdistyksen tehtäväkenttä

Eläkesäätiöyhdistyksen tarkoituksena on eläkesäätiöiden yhteiselimenä edistää jäsentensä välistä yhteistoimintaa sekä valvoa jäsentensä yhteisiä etuja työsuhde-eläke ja eläkesäätiötoiminnan alalla.

Yhdistyksen tarkoitus ja sen toteuttamiseksi säännöissä annetut tehtävät on ymmärrettävä hyvinkin lujasti. Kaikki kysymykset, jotka liittyvät eläkesäätiöiden toimintaan, kuuluvat myös yhdistyksen tehtäväkenttään.

Yhdistystä perustettaessa annettiin kuitenkin toimintaohjeeksi yhdistyksen toiminnan pysyttäminen suppeissa puitteissa. Tätä ohjetta on yhdistys pyrkinyt noudattamaan koko kymmenvuotisen toimintakautensa ajan.

Yhdistyksen toiminnasta

Työeläkelakien kohdalla tapahtuneet jatkuvat muutokset ja parannukset ovat aiheuttaneet sen, että yhdistyksen toiminnan painopiste on pysynyt TEL:n mukaisessa toiminnassa. Varsinkin alkuaikoina eläkesäätiöt, kuten muutkin eläkelaitokset, tarvitsivat informaatiota, ohjeita ja asiantuntijaa apua yhdistykseltä tai sen välityksellä. Matemaattisen palvelun järjestäminen yhdistyksen kautta toi huomattavan helpotuksen jäsensäätiöille. Tämän palvelun ulottaminen aina eläkesäätiön täydelliseen hoitoon saakka, antaa pienillekin eläkesäätiöille mahdollisuuden järjestää säätiön hoito tarkoituksenmu-

kaisella tavalla.

Oman lukunsa yhdistyksen toiminnasta muodostaa eläkesäätiöiden etujen ajaminen ja puolustaminen eri instansseissa ja luonnollisesti myös Eläketurvakeskuksessa. Ilman yhdistystä ei eläkesäätiöiden kuuleminen olisi mahdollista.

Erittäin tärkeänä tehtävänä yhdistyksellä on oikeiden ja selkeiden tietojen antaminen eläkesäätiötoiminnasta. Yhdistys on varsinkin viime aikoina pyrkinyt tehostamaan tiedotustoimintaansa poliitikkojen ja ammattiyhdistysliikkeen piirissä unohtamatta myöskään säätiöiden toimintapiiriin kuuluvia työntekijöitä.

Yhdistyksen normaaliin arkipäivään on kuulunut huolehtiminen jäsenkunnan palvelusta sen eri muodoissa. Tämä edellyttää samalla jatkuvaa yhteydenpitoa sosiaali- ja terveysministeriöön, Eläketurvakeskukseen sekä niihin laitoksiin ja järjestöihin, joiden tukea taikka myötävaikutusta eläkesäätiötoiminnassa tarvitaan.

Jäsenet

Yhdistyksen jäsenmäärä on kymmenvuotiskauden aikana jatkuvasti hiljalleen kasvanut. Erityisesti on pyritty saamaan jäseniksi kaikki TEL-toimintaa harjoittavat eläkesäätiöt. Tämä on katsottu tarpeelliseksi siksi, että yhdistys on joutunut edustamaan kaikkia TEL-säätiöitä valtiovallan kanssa käydyissä neuvotteluissa.

TEL:n mukaista toimintaa harjoittavista eläkesäätiöistä on vielä yhdistyksen ulkopuolella toistakymmentä.

Maassamme oli vuoden 1971 päättyessä toiminnassa kaikkiaan 433 elä-

kesäätiötä. Näistä yhdistyksen jäseniä on 200. Yhdistykseen kuulumattomat säätiöt ovat kuitenkin yleensä pieniä. Tämän osoittaa sekin, että kaikkien eläkesäätiöiden toimintapiiriin kuuluvasta 250 000 työntekijästä kuului 180 000 yhdistyksen jäsensäätiöihin.

Katse eteenpäin

Lukumääräisesti on eläkesäätiöiden kohdalla tapahtunut laskua. Tämä kehitys vastaa kuitenkin yritysten kohdalla tapahtunutta muutosta. Pienet yritykset kuolevat pois taikka sulautuvat suurempiin ja suuret yritykset vastaavasti kasvavat. Liian pienten eläkesäätiöiden poistumista on pidettävä eläkesäätiömuodon terveenä rationalisoitumisena, koska liian pienten yksiköiden tarkoituksenmukainen hoito on usein vaikeasti toteutettavissa.

Käytettäessä kehitystä kuvaavana vertailulukuna säätiöiden toimintapiiriin kuuluvien työntekijäin lukumäärää, on selvästi nähtävissä eläkesäätiötoiminnan jatkuva laajeneminen. Suurten yritysten — joiden yhteydessä yleensä toimii eläkesäätiö — voimakas kasvu antaa tälle kehitykselle selityksen.

Eläkesäätiötoiminnan laajeneminen ja tehtävien kasvu edellyttää myös Eläkesäätiöyhdistykseltä entistä tehokkaampaa ja laajempaa toimintaa eläkesäätiöiden hyväksi. Yhdistyksen aloittaessa toimintansa toista vuosikymmentään se toivoo voivansa palvella jäseniään entistä paremmin sekä jatkaa ja kehittää yhteistoimintaa kaikkien niiden virastojen, laitosten ja järjestöjen kanssa, joita yhdistys tehtävänsä toteuttaessaan tarvitsee.

Vakuutusoikeuden päätöksiä

Vakuutusoikeuden päätös

n:o 5566/71/1186

Annettu 27. 9. 1972

K. Oy oli pyytänyt Eläketurvakeskuksen ratkaisua siitä, olisiko yhtiön suorittamien lämpöeristystöiden osalta erilaisten prosessilaitosten kuten kemianteollisuuden valmistus- ja jalostuslaitosten sekä höyryvoimalaitosten piirissä sovellettava TEL:ia vai LEL:ia.

Eläketurvakeskus on 6. 11. 1969 antamassaan päätöksessä tutkinut asian siltä osin kuin oli kysymys LEL:n soveltamisesta K. Oy:öön. Koska kysymyksessä olevan teollisuuden erilaisten prosessilaitosten rakentamista, sikäli kuin oli kysymys sellaisista laitteista, joissa tapahtui tuotteiden valmistus- ja jalostusprosessi, ei ollut pidettävä LEL 1 §:ssä eikä sanotun lain soveltamisesta 17. 5. 1963 annetussa asetuksessa

tarkoitettuna työnä, Eläketurvakeskus määräsi, ettei K. Oy:öön ollut työnantajana sanottujen töiden osalta sovellettava LEL:ia. Sitä vastoin Eläketurvakeskus määräsi sanotussa päätöksessään, koska erilaisten maapohjaan pysyvästi kiinnitettyjen säiliöiden ja niihin välittömästi liittyvien putkistojen rakentamista oli pidettävä LEL 1 §:ssä tarkoitettuna työnä, että K. Oy:öön oli viimeksi mainittujen töiden osalta työnantajana sovellettava LEL:ia sanotun lain 10 §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on 9. 2. 1962 ja 20. 12. 1968 annetussa laissa, säädetyin rajoituksin.

K. Oy ja Rakennusalan työeläkekasassa hakivat muutosta tähän päätökseen.

Eläkelautakunta katsoi 27. 1. 1971 antamassaan päätöksessä, koska K. Oy:n edellä selostettua lämpöeristystyötä kokonaisuudessaan oli pidettävä LEL §:ssä tarkoitettuna rakennustyö-

nä, muuttaen Eläketurvakeskuksen asiassa antamaa päätöstä määräsi, että K. Oy:öön oli kaikkien hakemuksessa mainittujen töiden osalta työnantajana sovellettava LEL:ia sanotun lain 10 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se on 9. 2. 1962 ja 20. 12. 1968 annetussa laissa, säädetyin rajoituksin.

Vakuutusosoikeus, jolta K. Oy haki muutosta, on käsiteltävänä olevassa päätöksessään katsonut, ettei ole esitetty syytä muuttaa eläkelautakunnan päätöstä.

Eläkelautakunnan ja vakuutusosikoiden ratkaisuihin on keskitytty ainoastaan lämpöeristystyöhön ja päätös onkin nähtävä vain tätä työtä koskevana. K. Oy:öön on sovellettava työnantajana LEL:ia koko lämpöeristystyön osalta. Se, suoritetaanko erilaisten prosessilaitosten lämpöeristystä vai maapohjaan pysyvästi kiinnitettyjen säiliöiden ja niihin välittömästi liittyvien putkistojen lämpöeristystä, ei vakuutusosikoiden kannan mukaan ole tässä merkityksellinen LEL:n soveltamisen kannalta.

Eläketurvakeskuksen ratkaisussa on rajaa lähdeetty vetämään lähinnä siltä pohjalta, että erilaisten prosessilaitosten, joissa tapahtuu tuotteiden valmistus- ja jalostusprosessi, rakentamista voidaan verrata koneiden tai koneistojen valmistamiseen ja asentamiseen, jolloin kysymyksessä ei ole talonrakennustyö eikä siten LEL:n alainen työ. Tätä kautta on johdettu siihen, ettei tällaisen laitteiston eristämistyökään voisi kuulua LEL:n piiriin.

Vakuutusosikoiden päätöksessä ei ole suoranaisesti otettu kantaa prosessilaitosten rakentamiseen. Kysymyksessä on

erään yhtiön suorittama lämpöeristystyö, jonka on tässä tapauksessa katsottu kokonaisuudessaan kuuluvan LEL:n piiriin. Onkin todettava, että saman työn jakaminen kahden eri työeläkelain piiriin, TEL:iin ja LEL:iin, on käytännön kannalta melko hankalaa. Tästä syystä voitaneen olettaa, että myös vakuutusosikoiden ratkaisuun ovat omalta osaltaan olleet vaikuttamassa käytännön näkökohdat. Tämän vuoksi ei ehkä ole aiheellista vetää päätöksestä kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä LEL:n soveltamisesta prosessilaitosten rakentamistyöhön ja tätä kautta yleensä tuotantokoneiden- ja koneistojen valmistukseen ja asennukseen. Kysymyksessä näyttäisi enemmänkin olevan tapauskohtainen ratkaisu, jossa LEL:n soveltamisen puolesta puhuvat tekijät ovat olleen enemmistönä.

Vakuutusosikoiden päätös n:o 6062/71/1107

Annettu 13. 9. 1972

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on 22. 11. 1970 vahvistanut 16. 9. 1927 syntyneen P:n MYEL:n mukaiseksi työtuoksi 1,96 hehtaaria viljeltyä maatalousmaata käsittävällä tilalla suoritettavasta isännän työstä 500 markkaa vuodessa 1. 1. 1970 lukien.

Tähän päätökseen P haki muutosta eläkelautakunnalta vaatien työtulon poistamista sillä perusteella, ettei kyseinen tila käsittänyt vähintään kahta hehtaaria maatalousmaata. Eläkelautakunta jätti 23. 6. 1971 antamallaan päätöksellä eläkelaitoksen päätöksen voimaan.

Eläkelautakunnan päätökseen P haki

muutosta vakuutusoikeudelta uudistaen aikaisemmin esittämänsä. Vakuutusoikeus katsoi käsiteltävänä olevassa päätöksessä, koska MYEL 1 §:n 2 momentin mukaan maatalousyrittäjillä tarkoitetaan maatilatalouden harjoittajaa, joka omaan tai yhteiseen lukuun itse työhön osallistuen harjoittaa maatilataloutta vähintään kaksi hehtaaria maatalousmaata käsittävällä viljelmällä, ettei P:aa ole näin ollen pidettävä puheena olevan lainkohdan tarkoittamana maatalousyrittäjänä. Tämän johdosta vakuutusoikeus kumosi eläkelautakunnan ja eläkelaitoksen päätökset ja palautti asian eläkelaitokselle lainmukaisia toimenpiteitä varten.

Vakuutusoikeuden persuteluissa mainitaan MYEL 1 §:n 2 momentin säännös edellytyksistä, joiden täytyessä maatilatalouden harjoittajaan on sovellettava sanotun lain säännöksiä. Toisaalta MYEL 20 §:ssä säädetään: ”Tätä

lakia sovellettaessa pinta-ala lasketaan hehtaarin kymmenesosan tarkkuudella. Jos pyöritys on mahdollinen molempiin suuntiin, suoritetaan se ylöspäin.” Vakuutusoikeuden päätöksen sisältämä tulkinta kuitenkin osoittaa, ettei MYEL 20 §:n säännös tule sovellettavaksi, kun on todettava, harjoittaako maatilatalouden harjoittaja maatilataloutta vähintään kaksi hehtaaria maatalousmaata käsittävällä viljelmällä. Tällöin viljelmään tulee kuulua tarkalleen kaksi hehtaaria tai enemmän maatalousmaata ennen kuin lain soveltamisedellytys tältä osin on täyttynyt. MYEL 20 §:n pyörityssääntö tulee näin ollen sovellettavaksi vasta sen jälkeen kun on todettu, kuuluuko maatilatalouden harjoittaja tämän lain piiriin vai ei. Viimeksi mainitun säännöksen soveltamisella on täten merkitystä lähinnä eläkkeen määrää ja vakuutusmaksua laskettaessa.

Eläketurvakeskuksen osastoja uusiin tiloihin

Eläketurvakeskuksen päätalon käytyä ahtaaksi muuttavat tiedotusosasto, tutkimusosasto ja vakuutusteknillinen osasto uusiin huoneistoihin.

Tiedotusosasto on muuttanut Yrjönkadun yli Kalevankadun numeroon 4, neljänteen kerrokseen. Tutkimusosasto muuttaa nykyisestä osoitteestaan Yrjönkatu 17:stä Albertinkadun numeroon 36. Vakuutusteknillinen osasto muuttaa Kalevankadun 6:n kolman-

nesta kerroksesta tutkimusosaston entisiin tiloihin Yrjönkatu 17:ään.

Eläkelautakunta muuttaa Eerikinkatu 24:stä Albertinkatu 36:een.

Eläketurvakeskuksen postikeskus pysyy entisessä osoitteessaan, joten muutavien osastojen postiosoite on edelleen Kalevankatu 6. Samoin puhelinnumero 642 511 säilyy entisellään, sillä puhelinihminen myös uusiin tiloihin kulkee talon keskuksen kautta.

Palkkaindeksi

Työntekijäin eläkeasetuksen 9. §:ssä ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkeasetuksen 9. §:ssä tarkoitettu palkkaindeksiluku vuonna

1973 on 274 (asetuskokoelma /72). Vuonna 1972 palkkaindeksiluku on ollut 247.

Vuoden 1973 palkkaindeksilukua vastaavat markkamäärät

Lain tai asetuksen kohta, jossa markkamäärästä on säädetty	Alkuperäinen markkamäärä	Markkamäärä vuoden 1972 alusta
TEL 1 §:n 1 momentti	180,00	347,32
LEL 5 §:n 1 momentti	200,00	548,—
LEL 7 §:n 1 momentti	800,00	2 192,—
LEL 7 §:n 4 momentti	200,00	548,—
YEL 7 §:n 1 momentti	50 000,00	69 543,15
YEL 19 §:n 5 momentti	20 000,00	27 817,26
MYEL 1 §:n 3 momentti	500,00	695,43
MYEL 8 §:n 2 momentti	550,00	764,97
	225,00	312,94
	125,00	173,86
	50,00	69,54
	2 200,00	3 059,90
MYEL 8 §:n 4 momentti	35,00	48,68
MYEL 10 §:n 1 momentti	6 000,00	8 345,18
MYEL 19 §:n 2 momentti	6 000,00	8 345,18
MYEA 17 §:n 2 momentti	2 200,00	3 059,90
YEL 3 §:n ja MYEL 4 §:n sovel- tamisesta annetun päätöksen 1 §	250,00	347,72
YEL 9 §:n 2 momentti	3 000,00	4 172,59
	10 000,00	13 908,63
	8 000,00	11 126,90

TILASTOJA TYÖELÄKELAITOSTEN TOIMINNASTA 1971

Seuraavissa taulukoissa olevat luvut perustuvat eläkelaitosten tilinpäätöksiin ja eläkelaitosten ilmoittamiin vuositilastoihin vuodelta 1971.

A. Eräitä tilastotietoja työeläkelaitosten TEL- ja LEL-toiminnasta v. 1971

I TEL—LEL—PIIRI 31. 12. 1971	Vakuutusyhtiöt	Eläkesäätiöt	Eläkekassat	Työeläkekassat	Yhteensä
1. Eläkelaitosten luku	9	129	13	4	155
2. Työnantajien luku	66 163	186	2 384	..	..
3. Henkilöiden luku	724 500	165 000	80 400	200 000*)	..
4. Palkkasumma milj. mk/v.	8 885	2 413	934	2 094	14 326
II MAKSUTULO 1971					
1. Maksutulo **) milj. mk	485,5	95,5	50,5	125,7	757,2
1a. Peruseläketurva	431,9	95,5	50,5	125,7	703,6
1b. Lisäeläketurva	53,6	—	—	—	53,6
III MAKSETUT ELÄKKEET 1971					
1. Maksetut eläkkeet 1 000 mk	205 211	62 853	20 326	83 033	371 423
1a. Vanhuuseläkkeet	91 196	31 978	10 948	24 120	158 242
1. Työkyvyttömyyseläkkeet	79 495	21 197	7 351	50 024	158 067
1c. Työttömyyseläkkeet	31	5	1	25	62
1d. Perhe-eläkkeet	23 394	7 719	2 025	8 861	41 999
1e. Rekisteröidyt lisäeläkkeet	11 095	1 954	1	3	13 053
IV TILIVUONNA MYÖNNETYT ELÄKKEET					
1. Eläkkeiden lukumäärä	16 474	3 899	1 545	11 495	33 413
1a. Vanhuuseläkkeet	5 200	1 301	586	2 373	9 460
1b. Työkyvyttömyyseläkkeet	8 960	1 784	745	6 940	18 429
1c. Työttömyyseläkkeet	100	11	6	125	242
1d. Perhe-eläkkeet	2 214	803	208	2 057	5 282
2. Eläkkeet 1 000 mk/v.	50 751	13 760	4 399	15 648	84 558
2a. Vanhuuseläkkeet	16 909	4 968	1 617	2 790	26 284
2b. Työkyvyttömyyseläkkeet	27 556	6 484	2 245	10 410	46 695
2c. Työttömyyseläkkeet	152	23	9	146	330
2d. Perhe-eläkkeet	6 134	2 285	528	2 302	11 249
3. Hautausavustusten lukumäärä	55	—	—	—	55
4. Hautausavustukset 1 000 mk	128	—	—	—	128
V VOIMASSA OLEVIEN ELÄKKEIDEN ELÄKEKANTA 31. 12. 1971					
1. Eläkkeiden lukumäärä	71 928	18 948	7 229	51 789	149 894
1a. Vanhuuseläkkeet	34 144	9 767	4 085	17 595	65 591
1b. Työkyvyttömyyseläkkeet	28 281	6 068	2 370	26 647	63 366
1c. Työttömyyseläkkeet	97	11	6	125	239
1d. Perhe-eläkkeet	9 406	3 102	768	7 422	20 698
2. Eläkekanta 1 000 mk/v.	209 078	65 443	21 062	80 168	375 751
2a. Vanhuuseläkkeet	102 625	35 238	11 616	25 109	174 588
2b. Työkyvyttömyyseläkkeet	79 152	21 284	7 267	45 954	153 657
2c. Työttömyyseläkkeet	148	23	9	146	326
2d. Perhe-eläkkeet	27 153	8 898	2 170	8 959	47 180
VI VAKUUTUSMAKSURAHASTO (SÄÄTIÖILLÄ ELÄKEVASTUUS 31. 12. 1971					
1. Vakuutusmaksurahasto milj. mk	2 361,1	544,9	244,7	555,3	3 706,0
1a. Peruseläketurva	1 987,9	544,9	244,7	553,5	3 332,8
1b. Lisäeläketurva	373,2	—	—	—	373,2
2. Vastuuvajaus mij. mk	—	39,1	1,3	—	40,4

*) LEL:n alaisten työntekijöiden arvioitu lukumäärä vuoden 1971 lopussa.

**) Maksutuloon ei sisälly aikaisempien vapaaehtoisten eläkejärjestelyjen varoista lakisääteisten eläkkeiden osalle suoritettuja siirtoja (11,8 milj. mk). Myöskään ei maksutuloon sisälly työttömyyskassojen keskuskassan TEL 12 a §:n perusteella vuodelta 1970 suorittamaa vakuutusmaksua 6,8 milj. mk, joka vuonna 1971 hyvitetiin työeläkelaitoksille.

B. Eräitä tilastotietoja työeläkelaitosten YEL- ja MYEL-toiminnasta sekä koko lakisääteisestä toiminnasta vuonna 1971

I PIIRI 31. 12. 1971	Yrittäjien eläkelakien mukainen toiminta				TEL:n, LEL:n, YEL:n ja MYEL:n mukainen toiminta
	Vakuu- tusyhtiöt	Eläke- kassat	Maat.- yrittäjien eläkel.	Yhteen- sä	
1. Eläkelaitosten luku	9	5	1	15	156
2. Vakuutettujen luku	100 300	2 500	390 600	493 400	..
3. Työtulot/Palkat milj. mk/v.	1 111	36	1 128	2 275	16 601
II MAKSUTULO 1971					
1. Maksutulo milj. mk	70,7*)	2,1	32,5**)	105,3	862,5
1a. Peruseläketurva	70,3	2,1	32,5	104,9	808,5
1b. Lisäeläketurva	0,4	—	0,0	0,4	54,0
III MAKSETUT ELÄKKEET					
1. Maksetut eläkkeet 1 000 mk	18 651	417	16 094	35 162	406 585
1a. Vanhuuseläkkeet	8 430	219	6 375	15 024	173 266
1b. Työkyvyttömyyseläkkeet	8 450	153	8 718	17 321	175 388
1c. Työttömyyseläkkeet	—	—	3	3	65
1d. Perhe-eläkkeet	1 768	45	995	2 808	44 807
1e. Rekisteröidyt lisäeläkkeet	3	—	3	6	13 059
IV TILIVUONNA MYÖNNETYT					
1. Eläkkeiden lukumäärä	4 836	73	19 401	24 310	57 723
1a. Vanhuuseläkkeet	1 975	45	8 483	10 503	19 963
1b. Työkyvyttömyyseläkkeet	2 273	17	9 642	11 932	30 361
1c. Työttömyyseläkkeet	—	—	10	10	252
1d. Perhe-eläkkeet	588	11	1 266	1 865	7 147
2. Eläkekanta 1 000 mk/v.	16 374	256	15 344	31 974	116 532
2a. Vanhuuseläkkeet	7 526	160	6 035	13 721	40 005
2b. Työkyvyttömyyseläkkeet	7 595	59	8 482	16 136	62 831
2c. Työttömyyseläkkeet	—	—	14	14	344
2d. Perhe-eläkkeet	1 253	37	813	2 103	13 352
V VOIMASSA OLEVIEN ELÄKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ 31. 12. 1971					
1. Eläkkeiden lukumäärä	6 563	127	25 411	32 101	181 995
1a. Vanhuuseläkkeet	3 205	73	13 044	16 322	81 913
1 b. Työkyvyttömyyseläkkeet	2 460	39	10 777	13 276	76 642
1c. Työttömyyseläkkeet	—	—	10	10	249
1d. Perhe-eläkkeet	898	15	1 580	2 493	23 191
2. Eläkekanta	22 843	443	19 875	43 161	418 912
2a. Vanhuuseläkkeet	12 047	281	9 431	21 759	196 347
2b. Työkyvyttömyyseläkkeet	8 581	117	9 406	18 104	171 761
2c. Työttömyyseläkkeet	—	—	14	14	340
2d. Perhe-eläkkeet	2 215	45	1 024	3 284	50 464
VI VAKUUTUSMAKSURAHASTO 31. 12. 1971					
1. Vakuutusmaksurahasto milj. mk	99,3	3,0	36,4	138,7	3 844,7
1a. Peruseläketurva	97,8	3,0	36,4	137,2	3 470,0
1b. Lisäeläketurva	1,5	—	—	1,5	374,7

*) Maksutuloon ei sisälly aikaisempien vapaaehtoisten eläkejärjestelyjen varoista lakisääteisien eläkkeiden osalle suoritettuja siirtoja (0,2 milj. mk).

**) Ei sisälly valtion maksamaa osuutta eläkkeistä 6,5 milj. mk.

Tietoja työeläkkeen saajista 30.9.1972

Seuraavissa taulukoissa esitetyt luvut MYEL-eläkelaitosten Eläketurvakes-
perustuvat TEL-, LEL-, YEL- ja kukselle antamiin ennakkotietoihin.

Taulukko 1. Vanhuuseläkkeet

Eläkkeen myöntäjä	Eläkkeensaajia			Keskimäär. peruseläke mk/kk		
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä
TEL-eläkelaitokset						
Eläkevakuutusyhtiöt ..	18 560	20 678	39 238	366	178	267
Eläkekassat	1 622	3 004	4 626	434	179	268
Eläkesäätiöt	6 533	4 260	10 793	421	197	333
TEL-eläkelaitokset yhteensä	26 715	27 942	54 657	384	181	280
YEL-eläkelaitokset	2 966	1 779	4 745	392	293	355
MYEL-eläkelaitos	10 129	9 983	20 112	88	49	68
LEL-eläkelaitokset	17 998	2 305	20 303	139	85	133
Kaikki työeläkelaitokset	57 808	42 009	99 817	256	149	211

Lisäksi edellisistä sai TEL-lisäeläkettä 1 415 vanhuuseläkkeensaajaa keskimäärin 545 mk/kk sekä YEL-lisäeläkettä 12 vanhuuseläkkeensaajaa keskimäärin 1 031 mk/kk.

Tällä hetkellä vanhuuseläkkeensaajien keskimääräinen ikä on 68 vuotta. MYEL ja YEL-eläkkeensaajat ovat tätä nuorempia, sillä vanhin heistä täyttää vasta ensi vuonna 68 vuotta. Vanhin TEL- tai LEL-eläkeläinen on sen sijaan jo täyttänyt 75 vuotta. Vuoden

1971 lopussa oli alle 65-vuotiaita eläkkeensaajia 1 %, 65—69-vuotiaita 45 % ja 70—74-vuotiaita 24 %. Naispuolisten vanhuuseläkkeensaajien ikäjakautuma on jonkin verran nuorempi kuin miesten.

Taulukko 2. Työkyvyttömyyseläkkeet

Eläkkeen myöntäjä	Eläkkeensaajia			Keskimäär. peruseläke mk/kk		
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä
TEL-eläkelaitokset						
Eläkevakuutusyhtiöt ..	14 919	17 450	32 369	361	168	257
Eläkekassat	1 186	1 542	2 728	431	194	297
Eläkesäätiöt	4 402	2 598	7 000	434	217	353
TEL-eläkelaitokset yhteensä	20 507	21 590	42 097	381	176	276
YEL-eläkelaitokset	2 791	1 203	3 994	356	238	321
MYEL-eläkelaitos	9 033	8 770	17 803	117	51	85
LEL-eläkelaitokset	25 775	3 229	29 004	176	94	167
Kaikki työeläkelaitokset	58 106	34 792	92 898	248	139	207

Lisäksi edellisistä sai TEL-lisäeläkettä 932 työkyvyttömyyseläkkeensaajaa keskimäärin 411 mk/kk sekä YEL-lisäeläkettä 3 työkyvyttömyyseläkkeensaajaa.

Jos työkyvyttömyys alkaa vuoden kuussa työsuhteen päättymisen jälkeen, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös eläkeikään jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio. Tällaisia eläkkeitä

oli kaikista työkyvyttömyyseläkkeistä vuonna 1971 noin 92 %. Jos tarkasteltiin vain näitä eläkkeitä, keskieläke nousisi noin 9 % ja se olisi 225 markkaa kuukaudessa.

Taulukko 3. Työttömyyseläkkeet

Eläkkeen myöntäjä	Eläkkeensaajia			Keskimäär. peruseläke mk/kk		
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä
TEL-eläkelaitokset						
Eläkevakuutusyhtiöt	23	132	155	222	144	155
Eläkekassat	—	7	7	—	129	129
Eläkesäätiöt	1	15	16	229	188	190
TEL-eläkelaitokset yhteensä	24	154	178	222	147	157
YEL-eläkelaitokset	—	—	—	—	—	—
MYEL-eläkelaitos	18	4	22	151	73	137
LEL-eläkelaitokset	94	71	165	145	81	118
Kaikki työeläkelaitokset	136	229	365	159	126	138

Työttömyyseläkkeiden lukumäärä lisääntyi huomattavasti vähemmän kuin edellisellä vuosineljänneksellä. Eläk-

keiden luku nousi kahdellatoista heinäkuun alusta syyskuun loppuun.

Taulukko 4. Vanhuus-, työkyvyttömyys ja työttömyyseläkkeet

Eläkkeen myöntäjä	Eläkkeensaajia			Keskimäär. peruseläke mk/kk		
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä
TEL-eläkelaitokset						
Eläkevakuutusyhtiöt	33 502	38 260	71 762	364	174	263
Eläkekassat	2 808	4 553	7 361	433	184	279
Eläkesäätiöt	10 936	49 686	17 809	426	205	341
TEL-eläkelaitokset yhteensä	47 246	6 873	96 932	383	179	278
YEL-eläkelaitokset	5 757	2 982	8 739	375	271	339
MYEL-eläkelaitos	19 180	18 757	37 937	102	50	76
LEL-eläkelaitokset	43 867	5 605	49 472	161	90	153
Kaikki työeläkelaitokset	116 050	77 030	193 080	252	145	209

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeiden lukumäärä kasvoi kolmannen vuosineljänneksen aikana

13 219 eläkkeensaajalla eli 6,8 prosentilla.

Taulukko 5. Perhe-eläkkeet

Eläkkeen myöntäjä	Eläkk. lukum.	Keskim. eläke mk/kk	Eläkkeensaajia		
			Lesket	Lapset	Yht.
TEL-eläkelaitokset					
Eläkevakuutusyhtiöt	11 179	244	10 385	6 425	16 810
Eläkekassat	905	264	797	594	1 391
Eläkesäätiöt	3 589	259	3 445	1 541	4 986
TEL-eläkelaitokset yhteensä	15 673	249	14 627	8 560	23 187
YEL-eläkelaitokset	1 395	225	1 299	1 089	2 388
MYEL-eläkelaitos	2 726	62	2 515	2 742	5 257
LEL-eläkelaitokset	8 769	112	8 254	6 562	14 816
Kaikki työeläkelaitokset	28 563	188	26 695	18 953	45 648

Edellisiin keskimääriin sisältymättömien TEL-lisäetujen mukaisten perhe-eläkkeiden lukumäärä oli 1 031 ja keskimäärin 322 mk/kk. Tätä perhe-eläkettä sai 763 leskeä ja 568 lasta. Lisäksi YEL-lisäetujen mukaisten perhe-eläkkeiden lukumäärä oli 3.

Perhe-eläkkeiden lukumäärä lisääntyi 1 840 eläkkeellä vuoden 1972 kolman-

nella vuosineljänneksellä. Prosenteissa kasvu on 6,9 %.

Alla olevan taulukon 6. mukaan työ- ja yrittäjäeläkkeiden lukumäärä on lisääntynyt 15 060 eläkkeellä eli 7,3 prosentilla kesäkuun lopusta syyskuun loppuun. Yrittäjien eläkelaitosten

ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen myöntämien eläkkeiden lukumäärän nopea kasvu on jatkunut; YEL-eläkkeiden lukumäärä on noussut 13 % ja MYEL-eläkkeiden 18 %.

Taulukko 6. Vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys ja perhe-eläkkeet

Eläkkeen myöntäjä	Eläkkeiden lukumäärä	Keskimääräinen eläke mk/kk
TEL-eläkelaitokset		
Eläkevakuutusyhtiöt	82 941	260
Eläkekassat	8 266	277
Eläkesäätiöt	21 398	327
TEL-eläkelaitokset yhteensä	112 605	274
YEL-eläkelaitokset	10 134	324
MYEL-eläkelaitos	40 663	75
LEL-eläkelaitokset	58 241	147
Kaikki työeläkelaitokset	221 643	206

Uusia yleiskirjeitä

- N:o 23 9. 10. 1972 Aiheena eduskunnalle 6. 10 annettu hallituksen esitys osaeläkkeestä ja eräistä muista työeläkelakien muutoksista ..... Työeläkelaitoksille   Jakelu:
- N:o 24 13. 11. 1972 Vuoden 1973 palkkaindeksiluku sekä indeksillä korjatut markkamäärät ..... ”
- N:o 25 22. 11. 1972 Vuoden 1973 alusta voimaan tulevat työeläkelakien muutokset ..... Työeläkelakien mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille
- N:o 26 8. 12. 1972 Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteritiedot ja työsuhderekisteriote .....
- N:o 27 11. 12. 1972 Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön päätös MYEL:n perus- ja maksuprosentista vuodeksi 1973 .... Työeläkelaitoksille
- N:o 28 13. 12. 1972 LEL-keskipalkat vuodelle 1973 ..... ”

English Summaries

Pension Foundation Association 10 years old

(article on p. 0)

The Pension Foundation Association will have been in operation for 10 years at the end of 1972.

The purpose of the association is to further in its capacity as the joint body of pension foundations cooperation between its members and to safeguard their common interests in the sphere of employment pension and pension foundation activity.

Like other pension institutes, pension foundations needed information, directives and expert assistance from the Association or with its help, especially in the early days. The organisation of a mathematical service by the association meant considerable relief to the member foundations.

A chapter of its own in the activity of the association is the promotion and defence of the interests of pensions foundations in different instances and, naturally, also in the Central Pension Security Institute.

A very important task of the association is the provision of accurate and clear information on pension foundation activity.

The membership of the association has continued to grow during these ten years. Of the total of 433 pension foundations in operation at the end of 1971, 200 were members of the Pension Foundation Association.

Simo U. Forss:

Nordic social policy seminar for researchers

Social policy researchers from all the Nordic countries convened for their first joint seminar at the end of October. The seminar was held in the Insurance College in Rungsted, Denmark.

In addition to representatives of the host country, the seminar was attended by over ten representatives from Norway, Sweden and Finland, making the total attendance about 50. The majority of the eleven members of the Finnish group were from the universities of Helsinki, Jyväskylä and Tampere. The Central Pension Security Institute was represented at the seminar by the writer and Mr Jussi Vanamo.

At the opening ceremony, Mr Henning Friis, who was both excellent leader on the seminar and host, reviewed briefly the social policy research situation in the Nordic countries. He mentioned that although very versatile social research is pursued in these countries distinct differences can be seen in their policy for, e.g., the functions of research and the choice of subject matter.

The seminar lasted for nearly a week. The topics changed daily. The day began with a representative of each country making an introductory speech on the topic for consideration. This was followed by a general debate. The participants split into smaller working groups in the afternoons to continue the discussion in more detail. The topics selected for the seminar were of a fairly general theoretical level. The main subjects discussed were:

- definition and functions of social policy
- consumers of social policy
- problems of classification and measurement in social policy
- planning and evaluation of goals.

Pension protection of farmers develops

(article on p. 0)

It seems that the year 1973 will bring many improvements in farmers' pension protection. The decision to incorporate the partial invalidity pension in the employment pension system applies also to farmers. The

government bill on part pensions includes many other amendments to the Farmers' Pensions Act. The most important will make it easier to insure the farmer's family members engaged in agriculture. Family members employed in farming are already covered by the Farmers' Pensions Act if the work is done against money wages. It is now proposed that the conditions for insuring a family member be modified so that also a family member to whom no wage is paid can be included voluntarily within the scope of Farmers' Pensions Act insurance. Approximately one-third of the family members are now covered by compulsory Farmers' Pensions Act insurance.

Government bills on relinquishment of pension and compensation for relinquishment are currently under discussion in Parliament. These systems will probably be implemented at the same time as the new change-of-generation pension. These laws would enable already aged farmers working poorly productive holdings to give up their farm and obtain compensation either in the form of a pension for life or as a lump sum.

The change-of-generation pension is intended for aged farmers to facilitate transfer of the farm in a sufficiently early phase to a young family member with the necessary occupational skill. The pension would be applicable only to holdings which are agriculturally considered worth farming.

Lauri Koivusalo:

Invalidity pension granted as partial pension

The government introduced a bill in Parliament in October 1972 on employment pensions to be granted as partial pensions. The bill foresees amendment of the Employees' Pensions Act, the Temporary Employees' Pensions Act, the Farmers' Pensions Act and Pensions Act for Self-employed. The partial-pension reform will probably be extended also to the State Pensions Act and possibly to other earnings pensions acts as

well. In contrast, it has not been regarded as purposeful to incorporate partial pensions in the National Pensions Act.

The aim of the proposed partial pension is to eliminate the sharp division that exists today between capacity for work and disability. It is also proposed that the definition of disability should be revised.

An employee must be regarded as disabled if his working capacity has been reduced by at least two-fifths. A full invalidity pension will be granted if his capacity for work has been lowered by at least three-fifths. When the reduction of working capacity is less than this but in any case at least two-fifths, an invalidity pension will be granted as a partial pension.

In addition to medical invalidity, the proposal mentions as examples of factors that influence the definition of invalidity training, age, earlier activity, housing conditions and comparable points. According to the bill, the employee's annual earnings will also be considered in some cases.

The requirement of invalidity lasting for a minimum of one year will continue.

The partial pension is in the main one-half of the full pension. It would be half of the full invalidity pension for the older age classes, however not less than 19 per cent.

When the invalidity pension granted as a partial pension is adjusted, the adjustment limit is calculated by taking 30 per cent of the adjustment base. If the pension includes a child increment the limit will be 30 per cent. The national pension will not be taken into account in the adjustment as the recipient of a partial pension would generally get a national pension.

The bill foresees that the invalidity pension to be granted as a partial pension will date from January 1, 1973. An employee will be entitled to a partial pension also for invalidity that commenced before the entry into force of the law. However, in fixing the size of the pension invalidity will be considered to have begun at the time the law becomes effective.

TYÖELÄKE on tilattavissa mm. Eläketurvakeskuksesta, os. Kalevankatu 6, Helsinki 10.
Vuosikerran (4—6 numeroa) hinta on 3 mk.

